

XABIER MADINA MANTEROLA

Kolorearekin Elkarteko zuzendaria eta kidea

“Gorputza ezaqutzen ari naiz dantzaren bidez”

Gizarteak dituen aurreiritziak bazter utzi, eta dantza inklusiboa sustatzeko koreografiak sortuz lanean dihardu azpeitiarrak. 📝👁️ Ainitze Agirrezabala (Donostia)

Bizitzako oztopoen gainera beti, ilusioa, borrokarako gogoa eta gurpildun aukia lagun, urrutira iritsi da Xabier Madina. Ingeniaritza informatikoa lizentziaduna, teknologia berri eta informatikaren zale susua da. Horiez gain, desgaitasuna duten pertsonen sormen gaitasuna eta dantza inklusiboa sustatzeko urratsa egingo du.

Zer gaixotasun duzu?

Garun paralisia dut, baina jaio nintzenez nire familiarik ez zekien alterazio hori nuela. Urte eta erdi nuela konturatu ziren; izan ere orekarik ez nuen, burua erori egiten zitzaidan... Garai hartan, patologia hori ez zen ezaqutzen Azpeitian, eta gurasoek Madrilgo eta Bartzelonako medikuengana

eraman ninduten. Gaixotasun honek sistema motorean eragiten dit eta mugimenduan.

Azpeitian jaio eta hazizinen. Nola gogoratzen duzu haurtzaroa?

Oso oroitzapen politak ditut. Garai hartan eskolak ez zeuden prestatuta gu bezalako jendea hartzeko, eta ez ninduten onartu Betharramdarretan. Idazten, irakurtzen eta eragiketa matematikoak egiten gurasoek irakatsi zidaten, etxean. Gero, nire gurasoek Betharramdarretako zuzendaria konbentzitu zuten ni baino urtebete gazteagoa zen anaiaren gela berean jartzeko. Lortu genuen! Lagunek bizkarrean jasotzen ninduten eskaileretan goragelara, ziztu bizian. Handik insti-

|||DATUAK|||||

|||Jaio. 1969ko irailak 5.

|||Herria. Azpeitia. |||Bizi tokia. Donostia.

tutura pasatu nintzen, eta han bai ondo, ez zegoen eta eskailerarik. Azpeitira gero eta gutxiago joaten naiz, baina eskolan kuadrilla polita egin nuen, eta oraindik eusten diot harremanari.

Noiz independizatu zinen? Garai hartan, zu bezalako zailtasunak zituzten pertsonen horrelako urratsa egitea ez zen ohikoa. Nola hartu zuten etxeok eta ingurukoak?

Prozesua pixkanaka izan zen. Ingeniaritza informatikoa ikasten hasi nintzen 1989an, eta hamar urte behar izan nituen bukatzeko, nire ikasketa erritmoa ohikoa

baino konplexuagoa da eta. Karrerako lehen urtean aitak eramaten ninduen astean behin Donostiara. Bigarren ikasturtean, Donostiako familia batek hartu ninduen etxean. Gero, lgerdo bidean dagoen gazteen aterpetxe batean sei urte egin nituen; beste bi urte ikasle pisu batean, Grosen. Urte oso onak izan ziren, mundial pasatu nuen. Ondoren, Errenterian etxea erosi nuen, independente izateko beste pauso bat emanez, eta lau urtez bizi izan nintzen han. Etxe hura saldu, eta gaur egun Matia Fundazioaren egokitutako apartamentu batean bizi naiz, Antiguan. Gauza guztietarako denbora gehiago behar dut, baina autonomoa naiz: baka-rik dutzatzen naiz, jantzi... Guk ez

dugu nahi gure bizitza besteek antolatzea, edo guregatik besteek erabakiak hartzea; izan ere, bizitza norberarena da. Esaterako, orain bizi naizen Matia Fundazioan baldintza bat jarri nuen, nik nahi nuenean sartu eta aterako nintzela.

Zu bezalako arazoak dituzten pertsonentzat zertan erraztu dira gauzak urte guztiotan?

Garai batean kalean ez nuen ikusten gurpildun aulkirik, eta jendeak asko begiratzen zidam. Orain ez dut halako sentsazioirik. Gainera, lehen ez bezala, gaur egun edozein autobus har dezaket, dena egokituta baitago; eta unibertsitatean eta, oro har, erai-kin guztietan zein kalean ez dago oztopo arkitektonikorik. Horiez gain, desgaitasuna duten pertsonentzat laguntza zerbitzua ere eskaintzen dute gaur egun. Esaterako, azterketa batean laguntza behar badut pertsona bat jartzen didate.

Egunerokoan zertan hobetu beharko lukete gauzak?

Asko dago egiteko eta hobetzeko. Oraindik ere ez gara berdinak zu eta ni. Ezagutzen ez nauen jendeak Xabier baino lehenago gurpildun aulkia ikusten du, aurreiritziak dituzte eta blokeoa sortzen da. Halakoetan, pazientzia handiz, kaxotx artean, sinpatikoarena egiten dut. Baina, harremanetan hasten garenean, pixkanaka-pixkanaka elkar ezagutu ahala, berdintasunean oinarritutako harremana sortzen da eta benetako

“Ezagutzen ez nauenak xabier baino lehenago aulkia ikusten du”

“Gurpildun aulkian gaudenez, inor ez da ausartzen gu ukitzera”

Xabier ezagutzen dute. Gizarteak aurreiritzi horiek bazter utzi behar ditu.

Dantza inklusiboa sustatzeko helburuarekin, Kolorearekin Elkartea sortu zenuen, 2013an. Zer urrats eman dituzue ordutik?

Denbora gutxian gauza asko egin ditugu. Koreografia txikiak sortu eta emanaldiak eskaini ditugu. Nire lehen ikuskizuna Ibaetako campuseko Carlos Santamaria liburutegian eskaini nuen. Victoria Eugenia antzokian ere bi aldiz egin dugu dantza, Dferian ere parte hartu dugu... Eta EHUKo udako ikastaroetan Kolorearekin Elkartearen proiektua azaldu genuen, bi egunez. Bestalde, Kukai dantza taldearen babeseta eta elkarlana ere oso garrantzitsuak dira. Kukaik sentsibilizazio proiektu bat du dantza kalera ateratzeko eta herrira gerturatzeko, eta formakuntza ikastaroa eman digute. Zalantzarik gabe, inklusibotasunak dantzari ekarpen handia egiten dio. Aberastu egiten du; alor guztietan, gainera. Izan ere, beste gorputz eta mugimendu batzuetara zabaltzen da.

Nortzuk osatzen duzue taldea?

Ezgaitasuna dugun hainbat gizon-emakume gara taldean; batzuk gurpildun aulkia erabiltzen dugu eta beste batzuek ez. Nire arazo bera duen lagun bat urtero joaten zen Bartzelonara dantza egitera, eta hura ikustera joan nintzen batean flipatuta geratu nintzen. Esperientzia haren harira sortu genuen Kolorearekin Elkartea.

Zuen emanaldiak ikusita, esan daiteke etengabe elkar ukitzen duten gorputzen dantza sentsualak egiten dituzuela, ezta?

Gurpildun aulkian gaudenez, inor ez da ausartzen gu ukitzera, kalkanbrea emango dugulakoanedo, eta mundu guztiak behar du kontaktua, ukitzea.

Zer eman dizu dantzak?

Gauza asko. Ahaldundu egin

nau, eta pertsona bezala garatzen lagundu dit. Ezintasuna dugun pertsonoi oso aukera gutxi eman izan zaizkigu gure sormena lantzeko eta artistikoki espresatzeko. Proiektu honi esker jabetu naiz edonorekin dantza egiteko gai naizela. Ikusi dut ezer ez dela polita edo zatarrak, eta dantzaren mugimenduaren bidez geure gorputzak ezagutzen ari gara. Jende asko ezagutu dut eta oso ondo pasatzen dut. Ederra da beste jende batzuekin helburu komun bat lortzeko lan egitea.

Askok uste dutenaren kontra, beraz, dantza egitea ez da terapia huts bat ezintasunak dituzuen pertsonentzat. Eztabaida dago gai horren inguruan. Izatez dantza terapeutikoa da, baina kokoteraino gaude terapiak egiteaz. Hori da arazoa, txikitatik gizarte honek esan digu

“Ahaldundu eta pertsona bezala garatzen lagundu dit dantzak”

“Teknologiari esker sortu egin dezaket: margotu, argazkiak atera...”

gure gorputzak gaizki eginda daudela, eta gaur egungo sistemak erabat lotuta ditu ezintasunak eta terapiak. Gainditu behar direnak dira gizartean urteetan egon diren mugak eta oztopoak, eta argi izan behar duguna da edozein gorputzek egin dezakeela dantza. Ezintasunak ditugun pertsonak artea egiten dugu, espresatu egiten gara, eta sormena garatzen dugu. Gaur egun, teknologiari esker sortu egin dezaket: margotu egiten dut eta baita argazkiak atera ere.

Garun paralisia duten pertsonak praktikatzan duten boccia kirola ere egiten zenuen garai batean. Azpeitian, esaterako, Amue izeneko taldea sortu zenuten lagun batzuek, ezta?

Bai, eta lehendakaria gurpildun aulkian duen kirol elkarte bakarra da Amue. Neu nintzen lehendakaria.

Maratoi erdian gurpildun aulkia atzeraka eramaten bakarra zara.

Hamaika urtez Espainiako txapel-duna izan naiz 100 metrotan. Gurpildun aulkian atzeraka joaten nintzen, hanka bakarrarekin bultzaka. Azkoitia-Azpeitia maratoi erdia ere egindakoa naiz. Bestalde, Bartzelonako Olinpiar Jokoe-tan izan nintzen, 1992. urtean, baina gure proba bertan behera

geratu zen. Olinpiar jokoen inaurazio ekitaldian neuk eraman nuen olinpiar zuzia, eta etxean dut gordeta.

Ezintasunak dituzten pertsonentzat informatika-aplikazioak garatzeko enpresa ere sortu zenuen.

Aniztasun funtzionala duten pertsonentzat egokitutako aplikazioak sortzeko X Madina enpresa sortu nuen. Ikerketa lanak egiten genituen Orona, Fagor eta Once enprekin elkarlanean, besteak beste. Garai hartan, paper asko sinatu beharra nuen, baina eskuen mugimendua kontrolaezina denez, neure errubrikarekin diseinatu nuen zigilua. Sei urtez aritu nintzen horretan, baina orain utzita dut, nekatuta bukatu nuen.

Dantza, teknologia berriak eta informatikaz gain, zer beste zaletasun dituzu?

“Geuk erabaki eta hautatu behar dugu zer eta nola egin nahi dugun”

“Bizitza honetan gauza asko gertatu zaizkit, baina barre egiten dut”

Xakean jokatzea izugarri gustatzen zait, eta etxe inguruan dagoen Arretxe tabernan lagunarteko partidak antolatzen ditugu, patxaranaren bueltan. Garai batean, berriz, asko bidaiatzen nuen. Alemaniako kongresu batera bakarrik bidaiatu nuen, hegazkinean. Kuban eta Dominikar Errepublikan ere izana nago, lagun batekin. Espainian ere asko bidatu dut, X Madinako nire proiektuak aurkezteko kongresuetan parte hartzeko.

Zer asmo dituzu aurrera begira?

Laguntza teknologian oinarritutako masterra egiten ari naiz. Eta master bukaerako proiektua aurkeztzen dudanean, ni bezala ezintasunak dituzten pertsonentzat erabilgarriak diren teknologia-aplikazioen inguruko doktoretza egiteko matrikulatuko naiz. Batzuetan, gure-tzat lan egiten duten profesionalak ez dute ulertzen zer behar ditugun. Guk jarrera aktiboa dugu eta, esaterako, orain arte denbora librearen arloan ez dugu izan ahotsik; zentzu horretan ere, guk hautatu eta erabaki behar dugu zer eta nola egin nahi dugun. Bizitza honetan gauza asko gertatu zaizkit, baina txistek balira bezala hartzen ditut eta barre egiten dut. Ez dut horiengatik sufritzen, jarrera baikorra dut oso.✘

KIMU BAT GARDEN

KIMU BAT 25 urte+
Urrestila bidea, Azpeitia
943 15 00 85